

अमरिषु (3. अ + म^०) adj. *unsterblich*: अमरातुरा अमरा स्वामरिषवः (अदयः) RV. 10, 94, 11.

अमरु m. N. pr. ein erotischer Dichter Verz. d. B. H. No. 585. COLEBR. Misc. Ess. II, 95. WEBER, Lit. 194. Seine 100 Liebesgedichtchen in eben so vielen Strophen führen den Titel अमरुशतक. Von Einigen fälschlich अमरु geschrieben.

अमरेश (अमर + ईश) m. Herr der Götter, ein Bein. Çiva's (Rudra's) R. 6, 33, 3. Indra's Sin. D. 62, 5.

अमरेश्वर (अमर + ईश्वर) m. dass. 1) ein Bein. Vishnu's R. 1, 77, 29. — 2) Indra's Çak. 97, 15. RAGH. 19, 15.

अमर्त्य (3. अ + मर्त्य) adj. *unsterblich* RV. 5, 33, 6. अमर्त्य (3. अ + मर्त्य) 1) adj. *unsterblich*: मर्ता अमर्त्यस्य ते भूरि नामं मनामे । विप्रसो ज्ञातवैदसः ॥ RV. 8, 11, 5. यद्देवा देवानयन्तमर्त्यान्म- न्सामर्त्येन AV. 7, 3, 3. bes. häufig von Agni RV. 1, 44, 1. 11. 58, 3. 3, 11, 2. 5, 14, 1. 6, 3, 6. 9, 4. VS. 33, 60. 37, 16. von Soma RV. 9, 84, 2. VS. 21, 14. Ushas RV. 1, 30, 20. Râtri 10, 127, 2. u. s. w. अमर्त्यभाव RAGH. 7, 50. — b) *unvergänglich, göttlich*; vom Wagen der Aśvin RV. 1, 30, 18. 5, 57, 9. मद् 1, 84, 4. पात्र 2, 37, 4. — 2) m. Gott AK. 1, 1, 3. H. 88.

अमर्त्युवन (अ + मु^०) n. Götterwelt, Himmel HALI. im ÇKDr. अमर्त्यत् (3. अ + म^० von मर्त्य) adj. *nicht ermattend, unermüdlich*: आ धेनवः पर्यसा तार्यथा अमर्त्यतीरुपे नो यत्तु मधो RV. 5, 43, 1. इकोपं यातम् । अमर्त्यता सोमयेयो देवा । 3, 25, 4. (पितरः) अमर्त्यता वसुमियादमानाः 7, 76, 5. Uebertr.: प्र मे पन्था देवानां अदम्यमर्त्यता वसुमिरिष्कृतासः 2. — Vgl. अमर्त्य.

अमर्त्यन् (3. अ + मर्त्यन्) adj. *gelenklos (ohne Stelle, wo die Waffe haften kann)*, vom Dämon, den Indra fällt: विवेदामर्त्यो मर्त्यमानस्य मर्त्यं RV. 3, 32, 4. 5, 32, 5. तं शिरा अमर्त्यः पराकृन् 6, 26, 3.

अमर्त्याद (von 3. अ + मर्त्याद) adj. *keine Grenzen habend, alle Schranken überschreitend*: तादृशं वनमर्त्यादं कर्म कर्तुं चिकीर्षसि R. 2, 35, 11. प्रधर्षितायां सीतायां भूय सचराचरम् । जगत्सर्वममर्त्यादमन्धेन तमसा वृत्तम् ॥ 3, 58, 16. नामर्त्यादः कथं च न (रामः) 41, 11.

1. अमर्ष (3. अ + मर्ष) m. 1) *das Nichtdulden, Nichtleiden, Nichtzugeben* P. 3, 3, 145. Vop. 25, 11. — 2) *das Ungehaltensein, Unmuth, Aerger, Zorn* AK. 1, 1, 26. 3, 4, 211. H. 320. 321. P. 1, 4, 37. Sch. BUAG. 12, 15. R. 3, 33, 14. 4, 8, 30. 39. 40. KATHAS. 10, 61. गतिः अमर्षतममर्षस्य R. 6, 100, 3. स्थिरामर्षो 91, 6. सामर्ष adj.: सामर्षं हृदये PANKAT. III, 264. बुद्धि- मुनेः समुत्पन्ना । सामर्षी विष्णु. 13, 11. सामर्षम् adv. MUKH. 19, 17. सामर्ष- ता Aerger, Zorn RAGH. 7, 41.

2. अमर्ष (wie eben) 1) adj. *nicht duldend, nicht ertragend*: पितृवधा^० R. 1, 74, 20. — 2) m. N. pr. eines Fürsten VP. 387. LIA. I, Anh. XII. Vgl. अमर्षणः.

अमर्षण (3. अ + म^०) 1) adj. *der nichts hingehen lässt, sich nichts gefallen lässt, leicht aufbrausend, zornig* AK. 3, 1, 32. H. 392. N. 12, 40. DRAUP. 7, 17. R. 4, 9, 64. 14, 1. 35, 31. 5, 89, 2. 6, 4, 26. 79, 29. 100, 15. SUGR. 1, 333, 21. RAGH. 3, 53. अत्यम^० Hip. 4, 54. रणाम^० R. 4, 22, 5. — 2) m. N. pr. = 2. अमर्ष 2. BUAG. P. in LIA. I, Anh. CVII (zu S. XII, N. 27.).

अमर्षित (3. अ + म^०) adj. dass. R. 4, 9, 13. 5, 39, 31. अमर्षिततरा भूय- शक्रुः कर्माण्यनीतवत् 6, 28, 6.

अमानुर (अमा + नुर) adj. *daheim alternd, ledig im Vaterhause bleibend*: अमानुरश्चिद्वया युवं भगः RV. 10, 39, 3. मा ते अमानुरो यथा मूराम् इन्द्र सव्ये त्वारवतः नि षेदाम सचा सुते 8, 21, 15. अमानुरिव पित्रोः सचा सुतो समानादा सदेस्त्वामिव भगम् 2, 17, 7. — Vgl. पितृषद्.

अमल (3. अ + मल) 1) adj. f. *flauchenlos, rein, makellos, glänzend* MED. I. 59. गगणं तेषदात्पये R. 2, 72, 19. चन्द्रेखाम् 5, 20, 3. दत्तपत्रम् Ohrring KUMARAS. 7, 23. 32. 33. सीताम् R. 1, 1, 82. मुहृद्ः PANKAT. II, 182. पशः KATHAS. 22, 26. SUGR. 1, 103, 19. — 2) f. *ला. a) Nabelschnur* TRIK. 2, 6, 11; vgl. अमर 3, a. — b) N. eines Baumes, *Emblia officinalis* Gaertn. AK. 2, 4, 15. S. अमलक. — c) N. einer andern Pflanze (सातलावृत्त) RAGAN. im ÇKDr. — d) ein Bein. der Lakshmi MED. I. 59. — 3) n. Talk AK. 2, 9, 100. H. 1031. MED. Vgl. स्वच्छपत्र, गिरिनामल.

अमलार्ग (अ + म^०) m. N. pr. eines Bodhisattva VJUTP. 22, b. अमलाकटा so wollen Einige AK. 2, 4, 15. lesen, während Andere अमला und अकटा trennen.

अमवत् (von 2. अम) adj. Nir. 6, 12. 1) *ungestüm, stürmisch*; die Ma- rut RV. 1, 38, 7. 6, 66, 6. 8, 20, 7. अर्चयः 1, 36, 20. — 2) *schrecklich*: स्वन्ः RV. 8, 7, 5. उक्थ्यं 1, 32, 9. — 3) *kräftig, gewaltig, kühn*: तत्रम् RV. 5, 34, 9. शवः 86, 3. 8, 64, 3. रात्रौ 4, 4, 1. — 4) *tüchtig, standhaltend, dau- ernd*: शर्म नो यत्तममवद्वयम् RV. 4, 33, 4. सार्तिनो वो अमवती स्वर्वती 1, 168, 7. योः 52, 10. 10, 76, 5. — अमवत् adv. *ungestüm*: ये आश्रया अम- वद्वर्ते RV. 5, 58, 1.

अमस (von 2. अम्) m. 1) *Krankheit*. — 2) *Dummheit* (निर्वोध). — 3) Zeit UNDIK. im ÇKDr. — Vgl. 1. अमत.

अमस्तु (3. अ + मस्तु) n. *reiner Quark (ohne die Molken)* KAUC. 87. अमक्षीयमान (3. अ + म^० von मक्षीय्) adj. *niedergeschlagen, freudlos* RV. 4, 18, 13.

1. अमो (von 1. अम) adv. 1) *daheim, zu Hause, bei sich* NAIG. 3, 4. NIR. 6, 15. 11, 46. AK. 3, 1, 32. (COL. 28), 11. H. an. 7, 36 (सनिधानार्थकार्थे). विद्येया कामश्चरताममोत् RV. 2, 38, 6. कर्ता नो अमो सुगं गोपा अमा 6, 51, 15. स नो अमा सो अरणे नि पातु 10, 63, 16. 1, 124, 2. 2, 36, 3. 10, 27, 2. 183, 2. AV. 12, 4, 38. अमा वै नो अय्य वमुभवति ÇAT. Br. 1, 6, 3, 5. अ- नैवासा तद्वति *dieses findet sich bei ihnen vor* 14, 4, 3, 29 (= BRH. ÅR. Up. 1, 3, 20). अमो नामास्यमा हिते सर्वमिदम् KHAND. UP. 5, 2, 6. KAUC. 3. In Verbindung mit कार् gāṇa सान्नादादि (s. P. 1, 4, 74.): *zu sich neh- men, bei sich haben*: अमा कृत्वा पाप्मानम् AV. 4, 18, 3. अमा घृतं कृणुते 11, 5, 15. नो कामाकुर्वति सिद्धौ क्वेन भूया निष्ठाति । नो हान्यस्मै दद्यात् ÇAT. Br. 3, 3, 1, 25. ÅÇV. ÇR. 6, 10. GRH. 4, 3. Vgl. अमात्. अमोत्. — 2) *zu- sammen, gemeinschaftlich* AK. 3, 4, 32. (COL. 28), 11. H. 1327. P. 3, 1, 124. Sch. Vop. 26, 11. Vgl. अमावस्या.

2. अमा = अमावस्या TRIK. 1, 1, 107. H. 150. अमायो च सदा सोम ओप- धीः प्रतिपद्यते VJAS. bei MALLIN. zu RAGH. 14, 80.

1. अमोस (3. अ + मोस) n. *Nicht-Fleisch, etwas anderes als Fleisch*: अन्नमुपहृत्यस्मै क्विद्यममोसम् KĪTJ. ÇR. 7, 2, 2.

2. अमोस (wie eben) adj. *ohne Fleisch, mager; schwach* AK. 2, 6, 1, 14. H. 449.

अमानुर (अमा + नुर) adj. *daheim alternd, ledig im Vaterhause blei- bend*: अमानुरश्चिद्वया युवं भगः RV. 10, 39, 3. मा ते अमानुरो यथा मूराम् इन्द्र सव्ये त्वारवतः नि षेदाम सचा सुते 8, 21, 15. अमानुरिव पित्रोः सचा सुतो समानादा सदेस्त्वामिव भगम् 2, 17, 7. — Vgl. पितृषद्.